

KISLÁNG

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Kisláng bemutatása	5
3. Örökségünk	8
4. Eltérő karakterű településrészek, településszerkezeti jellemzés	14
5. Építészeti útmutató, ajánlások	19
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertészeti útmutató</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Tornácok</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
<i>Ipari-mezőgazdasági területek</i>	
<i>Külterület</i>	
6. Utcák, terek	33
7. Jó példák	34
8. Sajátos építményszíntípusok	38
<i>Hirdetések, reklámtáblák</i>	
9. Impresszum	40

BEVEZETÉS

Nagy örömkre szolgált, hogy megalkothattuk a Fejér megyei Kisláng településképi arculati kézikönyvét. A kiadvány célja, hogy bemutassa a község történetét, kulturális, természeti és épített értékeit.

A kézikönyvben a településre jellemző építészeti megoldások, illetve az épített értékek bemutatása a leghangsúlyosabb. Célunk volt egy átfogó, könnyen értelmezhető ismeretanyag készítése, amely minél szélesebb körben tudja ismertetni a község történetét, értékeit. A kistelepülések esetében kiemelten fontos az utcakép megőrzése, a hagyományok ápolása.

A modern, innovatív lakóházak a hagyományt tisztelve, az utcaképhez igazodva kell, hogy megépüljenek. A házak színezete, a vakolat, homlokzat, fedés, illetve a tetőforma fajtái mind fontos szempontok. A kézikönyv használata nem csak a községben élők számára lehet hasznos, hanem azoknak is, akik azon gondolkodnak, hogy a későbbiekben Kislángra költöznek. Annak érdekében, hogy az általunk tett ajánlások könnyen értelmezhetőek legyenek, különböző ábrákat és képeket hoztunk mind a pozitív, mind pedig a negatív példákról. Reméljük, hogy az itt megfogalmazott tudásanyagot, ajánlásainkat a lakosság megismerheti, azokat a gyakorlatban is alkalmazni tudja.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy jelen kézikönyv nem tekinthető lezártnak, hanem az sokkal inkább egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadvány.

KISLÁNG BEMUTATÁSA

2

Kisláng község Fejér megyében, az Enyingi járásban található. Az M7-es autópálya közelsége, illetve a közelmúlt fejlesztései miatt a település könnyen megközelíthető. Jelentősebb városok a közelében Enying és Polgárdi. Kisláng természetföldrajzi szempontból a Mezőföldön helyezkedik el. A Központi Statisztikai Hivatal Helységnévtárának adatai alapján 2017-ben 2447 fő lakta.

A falu nevének eredetére többféle elképzelés is létezik. Az egyik elképzelés szerint a láng a lobogó tüzet jelenti a község nevében, amiről szólt egy monda is az itt élők között. Eszerint a „tüzes ember” láng formában megjelent és erről nevezték el a települést. A legvalószínűbb azonban az, hogy a XIII. században a területet birtokló család vezetéknévéből származik a láng szó, ugyanis az akkori birtokos a Langueus család volt. További lehetőség, hogy szláv eredetű szó, ekkor ligetet, kis erdőt jelent.

A községet az 1900-as évek elején a Mezőföld településeinek lakói alapították gróf Zichy János uradalmán. A falu a Zichy család lángi uradalmának egyik önálló gazdasága volt. A XIX-XX. század fordulóján a nagylángi uradalom súlyos anyagi nehézségekkel küzdött, ezért döntött Zichy János a birtok eladása mellett, aki a gazdaságot parcellázás útján kívánta értékesíteni. A terveket 1902-re kidolgozta, majd 1904 és 1906 között parcellázták ki a területet. Kezdetben a falu közigazgatásilag még Nagylánghoz tartozott, végül 1913-ban véglegesen önállóságot kapott, és május 21-én nagyközséggé nyilvánították.

Kisláng tehát falutörténeti szempontból bő száz éves múltra tekinthet vissza, de a fennmaradt források bizonyítják, hogy az ezt megelőző időszakban is lakott terület volt. A Lipszky János térképészeti vállalkozás által 1806-ban kiadott *Mappa generalis regni Hungariae* térképén „pagi” – azaz falunak jelölve szerepel.

Az első katonai felmérés (1763-1787)

A második katonai felmérés (1806-1869)

A lángi uradalmat a XVIII. század közepén, a majorsági gazdálkodás kiterjesztése idején alkották meg. A Zichy uradalom lángi birtokán több major létesült, és ezek egyike volt Külsőláng (Pusztaláng), a későbbi Kisláng. 1828-ban a lángi uradalom birtokosa Zichy János, akinek fiai: János, György, Kamill és Alfréd voltak, akik atyjuk halála után a birtokot átvették. 1841-től tudjuk, hogy Kisláng-pusztán iskola is működött. A tanulók száma 22 fő volt, a tanító neve: Krausz Mihály. Az iskola látogatásáról szolgabíró számolt be a megyei közgyűlésen. A feljegyzés szerint itt felekezeti megosztottság nincs, a katolikus és a református szülők gyermekei egy helyen tanulnak.

Kisláng lakosainak száma 1830-ban 152 fő volt, de 1838-ban már 277 lakost találunk a feljegyzésekben. 1830-ban a vallási megoszlás szinte egyenlő volt a katolikusok és a reformátusok között. Az itt élők valamennyien uradalmi alkalmazottak voltak. 1838-ban 90 keresőt tüntettek fel, akik cselédek, béresek és pásztorok voltak. 1850-ben 173, 1857-ben 350 (közüli) volt a népességszám. 1870-ben 747 személyt írtak össze, akik foglalkozásuk szerint: cselédek, pásztorok, bojtárok, kocsisok, kertészek, bivalyosok voltak. 1900-ban 920 fő lakta, ekkor a kislángi uradalmat a Deutsch család bérelte.

1903-ban megindult a telepesek toborzása a parcellázáshoz, elsősorban Fejér megyei helységekből (Dég, Cece, Alap, Kálóz, Sárkeresztúr, Sárszentmihály). Jellemzően 1200 négyszögöles parcellákat alakítottak ki, s egy parcella 600 koronába került. Az Agrárbank a telepeseknek 50 évre kölcsönt nyújtott. Legalább 2 magyar hold földet kellett minden telepesnek megvásárolni. A község belterületét a kislángi kastélytól a Léleklátó-tóig alakították ki. Itt már akkoriban széles út húzódott.

A keresztutcákba iparosok kerültek, az utcasarkokon kereskedők nyitottak üzleteket. A kisbirtokos házában egy, a középirtokos házában két ablakot volt kötelező kialakítani. A középületeket elbontott uradalmi épületek anyagaiból emelték. A telepítések révén 1906-ban már 2000 körüli volt a lakosok száma.

A településszerkezet nem idézi az évszázados szokásrendet, hiszen mesterségesen alakították ki, nem követi a domborzatot és nem indul semmilyen vízfolyáshoz, mint annak idején. Az utcák egymásra merőlegesen és párhuzamosan futnak a falusias karakterű lakóterületen.

A népi építészetet évszázados fejlődés jellemezte. A XIX. századot jellemző táji típusok korát a XX. században az integrálódás követte. A népi építészet kezdetben a helyi építőanyagokra támaszkodott, a XX. századtól viszont egyre inkább elérhetővé váltak a kisebb mértékben megmunkált építőanyagok. A lakóházak nagyrészt az oldalhatárra épültek előkerttel, vagy utcafrontosan.

A település parasztházai igen változatos képet mutatnak. Az épületek néhol oldaltornáccal épültek, másutt tornác nélküliek. A nyeregtetős lakóházak homlokzatán egyszerű párkányos díszítés figyelhető meg, a füstlyukas kialakítás is igen gyakori. A lakóházak építésekor az adott kor igényeit vették figyelembe, így jöttek létre a soros elosztású épületek, melyek kezdetben három-, majd négyosztatú formában épültek. Héjazati anyagként a cserép terjedt el a leginkább, amelynek használata már évszázados hagyományokra vezethető vissza.

A lakóépület-állomány eredeti vagy átalakított formában van jelen, s még őrzi a lakáshasználat és az építészeti arculat nemzedékek során kialakult hagyományát.

A lakókörnyezeti fejlesztések, a településkép javítása segíti a vonzó és élhetőbb környezet megteremtését, növeli a helyi társadalom kötődését.

Magyarország katonai felmérése (1941)

ÖRÖKSÉGÜNK

Jézus Szíve plébánia

A település római katolikus temploma a Fő utcában található. A plébániát 1906-ban szervezték meg, a templom pedig két évvel később készült el. A templom erőteljes, robosztus formavilággal és világos színezettel rendelkezik. A tornyán keskeny ablakokkal tekint a községre.

Református templom

A kislángi református templom szintén a Fő utcában található. Az építmény építése 1926-ban kezdődött és 1933-ra nagyrészt befejeződött. A templom a II. világháború idején szinte teljesen megsemmisült, az új templom építésének munkálatai Gueth Gyula lelkész nevéhez fűződnek. A 8 méter széles, 17 méter hosszú, 16 méter toronymagasságú, 140 ülőhellyel rendelkező templomot 1948-ban tudták újra használatba venni. A templom külső vakolása és belső meszelése 1968-ban valósulhatott meg, ekkor pótolták a háborúban tönkrement padokat. A 2004-es kárpótlásból a teljes tetőszerkezetet újra cserélték, 2005-ben megtörtént a belső festés is. 2013-ban és 2014-ben vidékfejlesztési pályázatnak köszönhetően a templom teljes épülete megújulhatott.

Szovjet hősi emlékmű

Az elesett szovjet katonák emlékére állították az itt bemutatott emlékművet.

Az archív felvételen – ami 2012-ben készült – jól látszik, hogy az alkotás jelentős változásokon ment keresztül. A felületét kőlapocskákkal vonták be, a vörös csillag eltűnt a tetejéről, a feliratot tartalmazó tábla is kicserélődött. A felújítás az utóbbi években ment végbe.

Dicsőség a szovjet hősöknek, akik életüket áldozták a Magyar Nép szabadságáért és függetlenségéért."

Az új változatra már a nevek is felkerültek.

Archív felvétel

II. világháborús emlékmű

Kisláng község II. világháborús áldozatainak neve szerepel a táblán.

I. világháborús emlékmű

A háborúba közel hatszáz férfi vonult be katonának, mely nagymértékben megnehezítette a falu családjainak életét. A háború végén 450 fő tért vissza a településre a bevonult, valamint a hadifogságba esett katonák közül. 102 fő vesztette életét a különböző harcok folyamán. Az I. világháborús emlékmű felavatására 1923. június 29-én került sor, melyen részt vett József királyi herceg is.

Petőfi emlékmű

Az emlékművet az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 100. évfordulójára emelte a község 1949-ben.

Téves adat:

"A megyei szabadművelődési felügyelő 1948. április 8-án kelt levelében az alispánnak az 1948. március 15-i ünnepekről ad tájékoztatást. Összefoglalja a megye községeiben lezajlott ünnepeket, a váji Vajda János ünnepséget, a kislángi Petőfi-szobor avatást. „

Természeti értékek

Kisláng a Mezőföldön fekszik. Az Alföldhöz tartozó középtáj sík, 100–180 méteres tengerszint feletti magassággal rendelkezik. A felszíne homokos, kőzetlisztes, ami a Dunántúli-középhegységből eredő patakok munkája során került ide. A természetes növénytársulások már ritkán fordulnak elő, a mezőgazdasági művelésé lett a főszerep. Az állatvilága gazdag, több emlős faj is jelen van, például a vörös róka, az európai őz vagy a gímszarvas. Emellett sokféle madár is felfedezhető a térségben, úgy, mint a fécán, a búbos pacsiirta és a gyurgyalag.

A falu határánál található a Kislángi-árok és a Bozót patak. Mindkét vízfolyás déli irányba folyik, az előbbi a Bogárdi-vízfolyásba, utóbbi a Sióba torkollik.

A természetvédelem érdekében a növénytelepítések során elsősorban a hazánkban őshonos fajok telepítését javasoljuk, melyeket a kertészeti útmutatóban felsorolunk. A rendelet mellékletei között elhelyezésre kerültek az egyes növényfajok telepítésére vonatkozó tiltások.

Az éjszakai világítás tervezése az állatvilág védelme érdekében történjen. Kerülendő a hideg, fehér fény. A fényt oda irányítsuk, ahol szükség van rá, a díszvilágítások lefelé irányuljanak egyenletes és alacsony intenzitással.

A térképen a település természeti és településképi értékeit meghatározó területek láthatók.

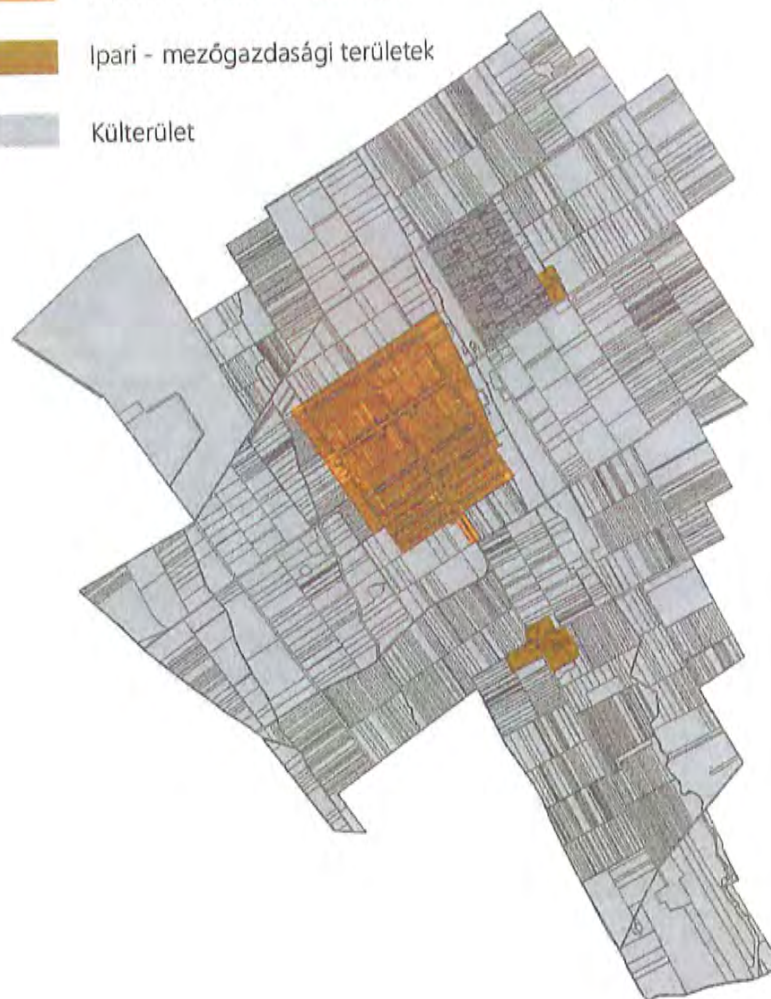
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK, TELEPÜLÉSSZERKEZETI JELLEMZÉS

Kisláng településen a településarculati és építészeti jellemzők tekintetében több eltérő karakter is megkülönböztethető egymástól. Területfelhasználás szempontjából a falusias karakterű lakóterület és a külterület mellett ipari - mezőgazdaság terület is lehatárolható.

A falusias karakterű lakóterület elsősorban a lakóházakat, a szakrális, gazdasági és középületeket foglalja magába, mely igen szabályos elrendezést és telepítést rajzol ki. A kézikönyvben ezzel a karakterrel fogunk bővebben is foglalkozni. A külterület szántóterületet foglal magába. A lakott területtől délkeletre és északkeletre ipari - mezőgazdasági területek fedezhetők fel.

Jelmagyarázat

- Falusias karakterű lakóterület
- Ipari - mezőgazdasági területek
- Külterület

Falusias karakterű lakóterület

A település lakóterülete a legszabályosabb alaprajzot tükrözi, mely egy gondosan megtervezett sakktábla képére hasonlít. Ennek értelmében az utcák egymásra merőlegesek, illetve telektömböket fognak közre, melyek nagyrészt téglalapot formáznak.

A beépített és a beépítésre szánt területek zömmel lakóterületek, alapfokú intézményi és zöldfelületi ellátással. A közintézmények a község központjában helyezkednek el (Fő utca- Szent István utca kereszteződés). Itt található az általános iskola, a polgármesteri hivatal, illetve a templomok. A falu ezen része nem kiterjesztett terület, csupán csak ezekre az épületekre koncentrálódik. Ettől a falusias lakóterület telepítése nem változik nagymértékben.

Kisláng településen az oldalhatáron álló telepítési mód figyelhető meg, ahol a lakóházak hossz tengelye az utcára merőlegesen tekint. Számos esetben találunk szépen felújított parasztházakat, melyek a település örökségei is egyben. A lakóházak őrzik a népi építészet stílusjegyeit. Többek között a vakolt, oszlopos oldaltornácok, a kisebb füstlyukak, illetve a fehér és halványszínű vakolatok adják a harmonikus utcaképet. A településkép meghatározó elemei továbbá mind a katolikus, mind a református templom, melyek monumentális jellegei messziről is meghatározzák a lakóterület arculatát.

Ipari-mezőgazdasági területek

A délkeleti területen (Ödönpusztá) ipari-gazdasági egység húzódik, ahol egy élelmiszerkereskedelemmel foglalkozó cég található.

Kisláng északkeleti részén egymással párhuzamosan telepített épületekből létrehozott terület határolható le. Itt nyeregvetős épületek kerültek kialakításra.

Külterület

A külterület jellemzően – de nem kizárólag – beépítésre nem szánt területek, amelyek tagozódása a táji és természeti adottságokhoz igazodik. Itt rendszerint közpark, védelmi rendeltetésű erdőterületek, valamint általános mezőgazdasági területek találhatók. Tulajdonképpen a teljes külterület általános mezőgazdasági területnek számít, tekintettel a kiváló szántóföldi adottságokra. Ennek egyes részein az agroökológiai potenciál viszonylag alacsonyabb szintje miatt legelők, erdős- és gyepterületek kerülnek el.

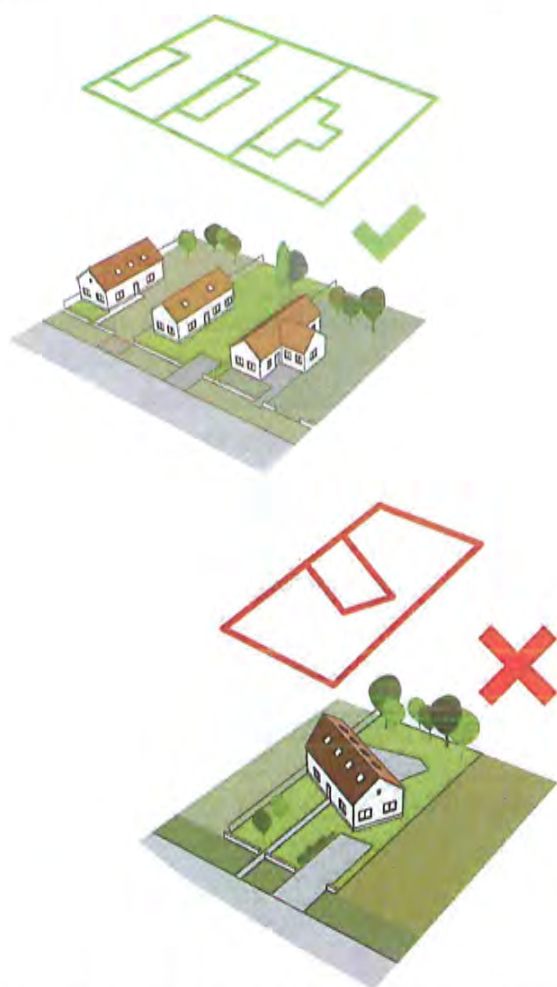

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Falusias karakterű lakóterület

Egy település jellegét a természeti és az ember által alkotott elemek határozzák meg. Az épületek használatuk során a végső elhasználódásig számtalan átalakításon és felújításon mennek át. Minden falu és város rendelkezik olyan sajátos, csak az adott településre jellemző vonásokkal, amelyek a történelem során örökölt elemek és amelyeket napjaink folyamatos építészeti tevékenysége alakít. Ezek megőrzése, a jellegvédelem, az egyedi arculat megőrzése a települések számára fontos feladatot jelent. Ezeket a helyi értékeket a településtervezés minden szakaszában figyelembe kell venni.

Az ábrák példák lehetnek a településen megfelelő telepítésre. Az utcától azonos távolságra lévő házak, eltérő tetőforma esetén is harmonikus utcaképet eredményeznek.

TELEPÍTÉS

A községet mindenki csak úgy ismeri, hogy szabályos, mérnök által tervezett település. A 2 km-es utcák merőlegesen metszik egymást 1 km-nél. A község utcáinak tengelye a Szent István utca, a többi párhuzamos és szegélyező út pedig mintegy keretbe foglalja az utcákat. Előírás volt, hogy a mérnök által kimért helyre lehetett a házat építeni, valamint az is, hogy mennyi helyet kell hagyni a járdának, az ároknak és az útnak, amit a lakók be is tartottak az építkezésük során. Ezáltal sakktáblaszerű utcahálózatot alakítottak ki több, párhuzamosan futó utca között végeikkel összeérő telkekkel. A községben az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig az utcára merőleges rendszerű. Nagyrészt elő- és oldalkertes beépítés figyelhető meg. Ezt a rendszert folytatni és ehhez alkalmazkodni javasolt. Az adott tengelytől indokolatlanul elforgatni és nagyobb mértékben hátrahúzni az épületeket kerülendő. Az egy vonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A községben a családi házak tetőhajlásszöge szinte kivétel nélkül azonos. Átlagosan 40 fok körüli szöget zárnak be.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas, illetve a túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

MAGASSÁG

Az épületek magassága közel azonos. Néhol előfordul többszintes, de legjellemzőbb a földszintes, magastetős családi ház.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas házak nem illeszkednek az adott utca képébe.

A településen készült fotó a földszintes családi ház megfelelő magasságára és tetőhajlásszögére mutat példát.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák egyszerű nyereg- vagy sátoztetők.

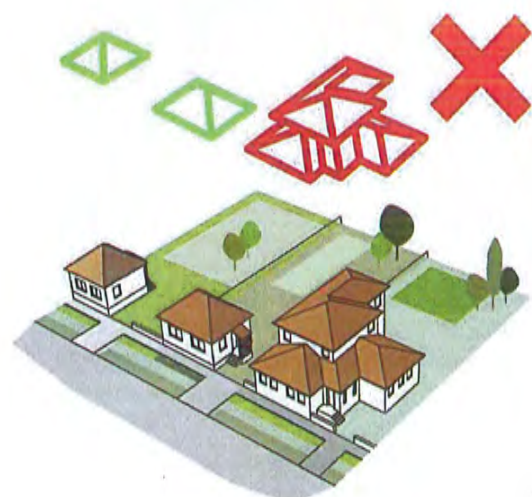
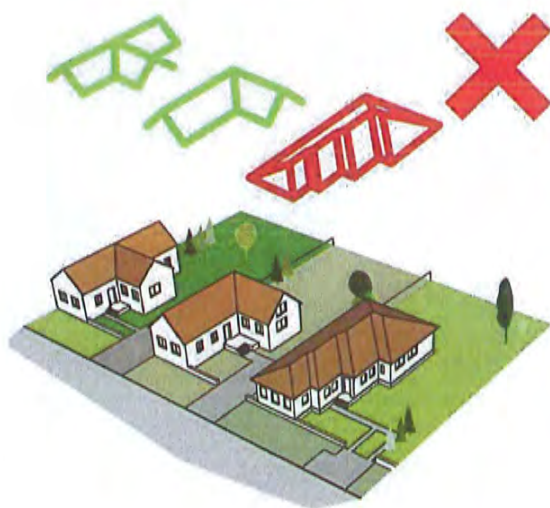
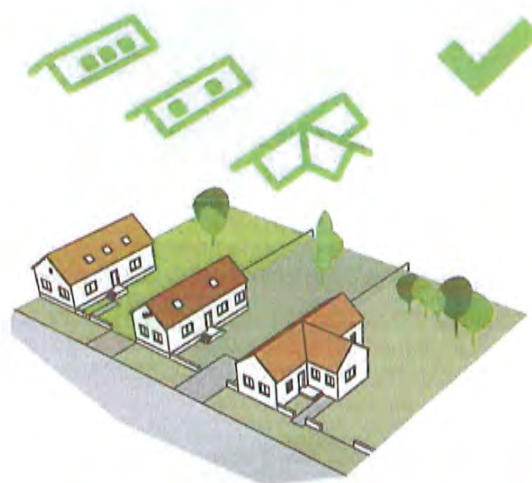
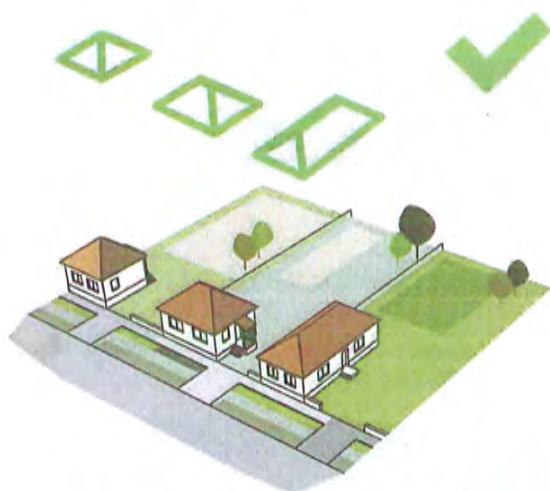
Új ház tervezésénél a szomszédos épületek figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt vagy összetett tetőformájú épület.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott Kisláng településen.

A képen a település egy utcarészlete látható, amelyen a javasolt tetőformák jelennek meg.

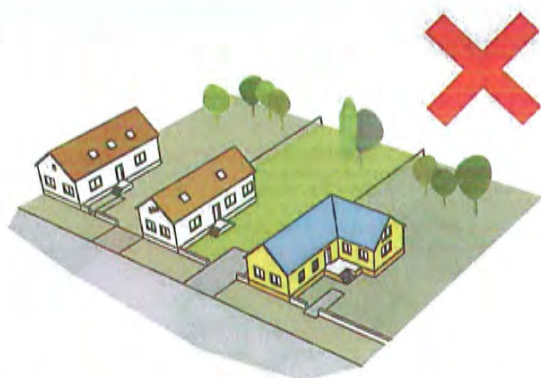

SZÍNEK

A homlokzatok színvilága változatos. Ezt lehet erősíteni, azonban vigyázni kell az élénk színekkel, melyek egyébként is hamarabb halványulnak az időjárás hatására. Igyekezni kell a meglévő színvilághoz illeszkedni. Többek között ajánlott a fehér, a világos földszínek vagy a pasztellszínek használata.

Kerülendő a rikító fémlamezfedések, a természetellenes színek és burkolatok használata.

Példa megfelelő színhasználatra. Javasolt a fehér vagy törtfehér vakolat használata, sötét színű, fa ablakokkal.

Példa a kerülendő színhasználatra.

KERÍTÉSEK

Javasolt példák a természetes hatású, de tömör fa kerítésre.

A település egészen az áttört kerítések figyelhetők meg, így ilyen kialakítás javasolt újonnan épülő kerítések esetén is. A tömör vagy nem átlátható felületű megoldások nem illeszkednek a település arculatába. Sok helyen megjelenik a tömör léckerítés lábazattal vagy lábazat nélkül. A színhasználat pasztellszínekkel, illetve a ház színével megegyező, harmonizáló formában javasolt.

A teljesen áttört, drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni. A kezeletlen felületű betonelemes tömör kerítés telepítése szintén nem javasolt.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

(A képek nem a településen készültek, csak illusztrációk.)

A növényalkalmazást jelentősen befolyásolja a potenciális vegetáció, mely itt a cseres-kocsányos tölgyes. Ezek méretükből adódóan leginkább parkfának alkalmasak.

Elegyfajok közül jelentős a közönséges nyír, melynek alapfaján túl népszerűek a kiskerti telepítésre is alkalmas, kompakt fajtái.

Fontos megemlíteni a közönséges gyertyánt, melynek előnyös tulajdonsága, hogy jól metszhető, alakítható, így akár sövényt is nevelhetünk belőle.

Megemlítendő még a vadkörte, mely igen szép szoliter fává nő, és ehető, fanyar ízű termése miatt is közkedvelt. Helyet kaphat szőlőskertekben is, akár csak a közönséges dió.

Ugyancsak előfordul a társulásban a méretéből adódóan leginkább parkokba telepíthető mezei szil, melynek alapfaján túl választható különleges tarka levelű változata.

A galagonyák közül az egybibés galagonya bátran ajánlható kiskertekbe, hiszen nem igényel nagy helyet, igénytelenségének és ellenállóságának köszönhetően pedig kiválóan alkalmas közterületi telepítésre is. Alapfajából nyírott, illetve nyíratlan sövény is kialakítható.

A cserjefélék közül elsősorban a húsos somot kell kiemelni, mely egykor a Somló lankáit borította. Tulajdonképpen erről a cserjeféléről kapta a vulkáni tanúhegy a nevét. Később helyére szőlőt telepítettek, így jelenleg is szőlőültetvények sokasága határozza meg a táj karakterét.

Telepíthetünk bátran rózsaféléket is, melyek egész nyáron át elbűvölnek gyönyörű virágaikkal és illatukkal. Örökzöldek közül nyugodtan választható a közönséges boróka, melynek számos fajtáját ismerjük.

Helye van ezen kívül a cserjés pimpónak is a kertekben, közterületeken egyaránt, alkalmas alacsony nyíratlan sövénynek, talajtakarónak, de utak szegélyezésére is kiváló és egész nyáron virágzik.

Kocsányos tölgy

Nyír

Gyertyán

Az évelők köréből bátran választhatók a löszpusztagyepek fajainak rokonai, például fűfélék közül egyes csenkeszek, sásfélék, de helye van a kertekben, közterületi évelő ágyásokban a keskenylevelű árvalányhajnak is. Évelőágyakba nyugodtan ültethetünk közönséges cickafarkat is, melynek számos fajtája ismert.

Mindezek mellett helyet kaphatnak az ágyásokban például nősziromok vagy akár kardlevelű peremizs. De ugyancsak gazdagíthatja a kompozíciót a gyönyörű, élénk kék virágaival díszítő ligeti zsálya vagy a lila virágú kerti macskamenta. Ezeket a fajokat a kertek, közterületek naposabb részeire kell telepíteni, azonban ismerünk olyan évelőket, melyek árnyéki gyeppótlóként is funkcionálhatnak, például a meténg, az indás ínfű vagy a félárnyéket kedvelő piros gólyaorr. Ugyancsak árnyékos helyeket kedvel a fürtös salamonpecsét, melynek igen különleges 'Variegata' fajtája.

Pihenőkertek

Ebben a térségben viszonylag keskeny, díszítő funkciót betöltő előkertek jellemzőek, ahol megjelennek különböző rózsahibridek, az örökzöldek, a kerítések mentén pedig helyet kaphat a már említett fagyal, mely oldja az épített hatást. Az oldalkertekben, illetve a kert hátsó részében kialakíthatók kis veteményes kertek, ahol sokféle zöldség és gyümölcs természetesen közönhetően a kedvező éghajlati és talajadottságoknak.

Pihenőkertet a kert hátsó részében célszerű létesíteni, ahol megjelenhetnek az említett cserjék, évelők egymással kombinálva. Alkossunk homorú térfalat, a különböző színes évelőket jó háttérrel biztosító cserjék előtt helyezzük el, mindezt pedig úgy, hogy ügyeljünk a színharmóniára, mely nyugtató hatást kelt. A cél az, hogy olyan csendes, nyugalmas környezetet teremtsünk, ahova szívesen visszavonul az ember. Két nem a településről vett példa látható pihenőkert kialakítására.

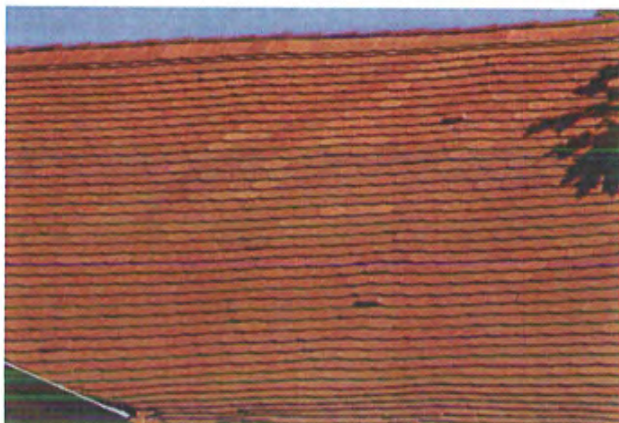

Kisláng kimondottan virágos településnek tekinthető. A fásítás, illetve a virágok ültetése nem csak az elő- és a pihenőterekben jelenik meg, hanem a közterületek és az utcák mentén is számos zöldfelületet láthatunk. A község területén elhelyezett növények nagymértékben hozzájárulnak egy kellemes és barátságos településképp kialakulásához.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, a nád, illetve a természetes pala tetőhéjalás javasolt.

A terek burkolásához javasolt beton helyett a térkő használata.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala használata.

TORNÁCOK

A település népi építészeti hagyományait a fellelhető régi házak alapján tudjuk beazonosítani. A magyar parasztházak tornácos kialakítása általános jelenség, de minden térségnek van egyedi ismérve. Kislángon a tornácok oszlopai nagyrészt nem fából készültek, hanem égetett téglából falazottak, de láthatunk fa oszloposra is példát. A keresztmetszetük lehet négyzetes vagy kör alaprajzú is. Példák a népi parasztház típusokra Kislángon. Sok épület erősen felújításra szorul, de még így is őrzik az építészeti értéket.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A képeken látható példák javaslatok a falu utcaképéhez illeszkedő kapukra és nyílászáró megoldásokra. Ajánlott elsősorban a fa ablak és ajtó beépítése. A színvilágában lehet fehér, barna, esetleg sötétzöld. Kapuk kialakításánál célszerű a lakóház színével harmonizáló színeket választani, például a barna különböző árnyalatainak használata javasolt.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakóházak közül fennmaradt néhány hagyományos épület a XX. század elejéről, melyek településképi szempontból értéket képviselnek. A faluban meglévő épületállomány alapján megállapítható, hogy a régi népi jellegű házak homlokzatkialakítására a fehér vagy a világos színű vakolat jellemző. Az utca felőli homlokzaton két hagyományos osztású, fa ablak látható zsalugáttal. Az oromzaton általában két szellőzőnyílás található, valamint visszafogott díszítő motívumok, melyek színben eltérnek a homlokzat alapszínétől.

A településen fellelhető romos állapotú, de építészeti értékét képviselő épületeket érdemes hagyományörző jelleggel felújítani.

Kisláng ipari-mezőgazdasági terület

TELEPÍTÉS

A gazdasági területeken jellemzően szabadonálló beépítési előírás van.

MAGASSÁG

Javasoltan maximum kétszintes építmények készülhetnek, melyek övezettől függően változhatnak.

TETŐHAJLÁSSZÖG

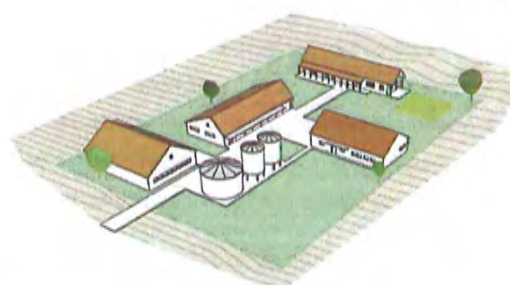
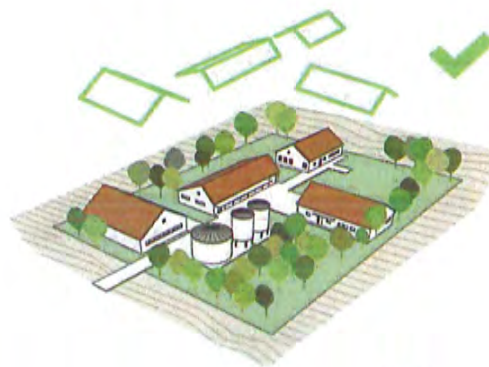
A tetőhajlásszög szerkezettől függően változhat.

TETŐFORMA

A gazdasági területeken általában csarnokszerkezetek vagy nagy belmagasságú és fesztávú téglapépületek épülnek, melyek statikai számítások alapján adott formában kerülnek megvalósításra.

ANYAG- és SZÍNHASZNÁLAT

Az anyag-, és színhasználat szintén szerkezet függő, világos színek használata ajánlott.

Külterület

Természetvédelmi területek: A település közigazgatási területének egy része az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozik. Ezeken a területeken, az erdő- és gyepterületeken, valamint a vizes élőhelyeken a teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást megvalósítani. A felszíni, elektromos hálózati, hírközlési elem vagy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény nem telepíthető. Épület újonnan nem helyezhető el a településrészben.

Vizes élőhelyek: A kemikáliák bemosódásának elkerülése érdekében, a partok mentén pufferzónák kialakítása szükséges.

Közlekedési, közmű területek: A település közigazgatási területén áthaladó közlekedési utaknál épület (az alacsonyabb rendű utaknál buszmegálló kivételével) nem helyezhető el. Fásítás, fasor kialakítása, pótlása során helyben honos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni.

A mezőgazdasági övezetekben, kertes mezőgazdasági területen csak tájba illő épület létesíthető, 38-44 fokos tetőhajlásszögű nyeregtetővel. Épület elhelyezésénél vagy felújításánál a történetileg kialakult, tájkarakterhez illeszkedő megoldást kövessük.

A létesülő épületek tömegét igyekezzünk tagolni, ajánlott az egyszintes kialakítás. A nagyobb épületegyütteseknél azonos jellegű tetőkialakítást kell alkalmazni. Az anyag- és színhasználat tekintetében a tájra jellemző, természetes anyagok használata javasolt, a rikító vagy bántó színek kerülendőek. Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!

Az építmények takarására vagy az erdősítésnél, valamint a mezővédő erdősávoknál minden esetben honos fajokból álló, elegyes állományt tanácsolt telepíteni. Az ajánlott és kerülendő fajok listáját a Településképi rendelet melléklete sorolja fel részletesen.

A világítás kialakítása során, a fényszennyezés mérséklése érdekében csak lefelé világító megoldásokat alkalmazzunk! A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. A közlekedési területeknél ügyelni kell arra, hogy a világítás a gyalogosan és járművel közlekedők látási viszonyait kedvezőtlenül ne befolyásolja.

A fasor kialakítása vagy pótlása helyben honos fajokkal javasolt.

A külterületen csak nagymértékben áttört, lehetőség szerint természetes anyagú kerítés létesítése javasolt.

UTCÁK, TEREK

Kisláng község nagyon szép és rendezett utcaképet mutat. A centruma a Fő utca és a Szent István utca kereszteződésében helyezkedik el. Itt található a polgármesteri hivatal. A főtérről két irányba, szimmetrikusan található a református templom és a katolikus templom is, melyek közadakozásból épültek.

JÓ PÉLDÁK

Falusias karakter: meglévő épületek felújítása, átalakítása

A népi építészeti értéket hordozó épületek gondos felújítása fontos feladat. A hagyományos parasztház felújításoknál törekedjünk arra, hogy az épület megőrizze az eredeti karakterét, stílusjegyeit. Az utcai homlokzaton lévő két, kis, osztott fa ablakot ne cseréljük nagyobbra, ne helyezzünk elé külső tokos, műanyag redőnyt. A betekintés elleni védelem érdekében inkább zsalutábla vagy zsalugáter kialakítása javasolt.

Az esetleges energiahatékonysági korszerűsítés esetén a fehér színű nyílászárók helyett célszerű barnás árnyalatú, fa szerkezetek beépítése.

A hagyományalapú fejlesztés kifejezetten ott ajánlott, ahol még a településkép őrzi egykori arculatát. A hagyományokat tisztelő felújítások szép példákat eredményezhetnek.

A képek nem a településen készültek.

„Kockaház” felújítása, átalakítása

A II. világháború után sok olyan lakóház épült, melyek a szocialista időszak títustervei alapján készültek. Az egységesebb utcakép kialakítása szempontjából célszerű a házak színét egymáshoz igazítani, világos pasztellszínek alkalmazása javasolt. Törekedjünk a házak környezetében igényes zöldfelület kialakítására.

A főút mellett olyan utcarészekben, ahol a 80-as évekből származó nyeregtetős épületek létesültek, modern stílusú átalakítás is lehetséges.

Példa modern formavilágú átalakításra. Az utcai homlokzaton a parasztházakat idéző füstlyukszerű nyílás figyelhető meg, az udvaron a korabeli tornácot idéző, de modern kialakítás. Az udvar felé nyissunk nagyobb üvegfelületeket, az utcai homlokzatot pedig illesszük a faluképhez.

A képek nem a településen készültek.

Új, a meglévő településkarakterbe illeszthető épület

A településen elhelyezendő új épületek esetén ügyelni kell arra, hogy léptékükben, arányrendszerükben, színükben illeszkedjenek a meglévő építészeti karakterhez. A községben egyszintes lakóépületek találhatók, vakolt falak esetén a jellemző szín a fehér. Új épületek esetén is ennek megfelelő kialakítással tervezzünk.

A képeken lévő példák nem a településen készültek, de olyan modern épületeket mutatnak, amelyek építészeti formaviláguk, léptékük, színük alapján a meglévő környezetbe illeszthetők.

A képek nem a településen készültek.

Gazdasági karakter: Új építés, a tájba és a hagyományos karakterbe illeszkedően

Ezen az oldalon látható példa egy új építésű majorság. A birtok nagy területen, a domboldalon helyezkedik el. Kihasnálva a lejtős terület adottságait, a dombtető közelében találhatók a vendégházak és az istálló, a völgyben pedig egy halastó. Az épületek a mai kor igényeinek megfelelő méretekkel készültek, viszont formálásukban, színhasználatukban illeszkednek a település központi részének egykori épületeihez.

A tetőforma egyszerű nyeregtető, a völgy felé, szép íves, körszlopos tornác található, mely fedett-nyitott térként védelmet nyújt az időjárás viszontagságai ellen a nyári melegben és az őszi esőben egyaránt.

A képek nem a településen készültek.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Parabola antenna, klímaberendezés, napelemek és más műszaki berendezések elhelyezése a főhomlokzaton kerülendő, hiszen ezek zavaró hatással lehetnek a település egységes arculatára. Az oldalhomlokzatra ajánlott tervezni ezeket a berendezéseket, illetve álcázásuk, elrejtésük is lehetséges.

A képen példa látható antenna álcázására. Ma már fenyőfára hasonlító kialakítás is megvalósítható, így a településkép nem sérül, az antenna beleolvad a környezetébe és nem okoz zavaró látványt.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településközponti részeken a hagyományos cégek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók és reklámtáblák használata kerülendő.

IMPRESSZUM

KISLÁNG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kisláng honlap címe: www.kislang.hu

Kisláng e-mail címe: hivatal@kislang.hu

Kisláng postai címe: 8156 Kisláng, Fő utca 63.

Telefon: +36-22/435-502

Polgármester: Rumpler Tibor

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: kislang@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Farkas István, Németh István, Mórucz László

SZÖVEG: Németh István, Mórucz László, Pintér Réka

FOTÓ: Farkas István, Németh István

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Németh István, Mórucz László

Kisláng, 2018. március 28.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!